

ПРОЯВ ФУНКЦІЙ ТРУДОВОГО ПРАВА У СФЕРІ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

THE DEMONSTRATION OF FUNCTIONS OF LABOR LAW IN SPHERE OF TOURISM

Жукова А.І.,
к.філос.н., викладач*Харківський торговельно-економічний інститут
Київського національного торговельно-економічного університету*

Стаття присвячена дослідженню специфіки розуміння функцій трудового права у сфері туристичної діяльності. Автор визначає функції трудового права як напрямки діяльності трудового права щодо ефективного впорядкування та врегулювання туристичних відносин, пов'язаних з використанням здатності людини до праці, шляхом установлення та реалізації на основних (магістральних) напрямках норм права. Автором виділяються три основні функції трудового права у сфері туризму: соціальна, захисна та економічна.

Ключові слова: функції, туристична діяльність, трудове право, соціальне призначення, захист інтересів працівника.

Статья посвящена исследованию специфики понимания функций трудового права в сфере туристической деятельности. Автор определяет функции трудового права как направления деятельности трудового права относительно эффективного упорядочения и регулирования туристических отношений, связанных с использованием способности человека к труду, путем установления и реализации на основных (магистральных) направлениях норм права. Автором выделяются три основные функции трудового права в сфере туризма: социальная, защитная и экономическая.

Ключевые слова: функции, трудовое право, социальное назначение, защита интересов работника.

The article investigates the specific understanding of the functions of labor law in the area of tourism. The author defines the functions of labor law as areas of labor law to effectively organize and regulate touristic relations associated with the use of a person's ability to work, by establishing and implementing on basic (main) areas of the law. The author noticed three main functions of labor law in the area of tourism: social, protection and economic. It is emphasized that the post-industrial development of human civilization in tourism industry to maximizes the individual needs of the workplace. That's why in labor law must be allocated a personal function. The efficiency of functioning of tourist industry largely depends on the conditions of labor rights. That's why so important is to define the basic principles of labor law functions that directly affect the relationship between the process and the result of work of the company.

The gradual improvement of social and economic life of the population of the country increasing his needs for rest and leisure, increasing visiting tourist flows which stimulate the development of tourism sector, it leads to increase number of employees in the tourism industry. The development of human resources, enhancing the prestige of labor and other professional activities in the tourism industry to direct depends on the software implementation of the functions of labor law.

Key words: functions, tourism activity, labor law, social appointment, protection of employee interests.

Будь-яке явище соціальної дійсності може реалізувати своє призначення лише в тому випадку, якщо буде функціонувати. Ефективність функціонування туристичної діяльності в значній мірі залежить від організації умов праці людини, які на пряму залежать від всебічної реалізації функцій трудового права. Тому важливим вбачається визначити основні засади функцій трудового права, які впливають на зв'язок між процесом праці та результатом розвитку компанії. По тому, які функції здійснює те або інше явище соціальної дійсності, яким чином відбувається реалізація цих функцій і з якою ефективністю, можна судити про саме явище, його основні риси, значення у житті суспільства й місце у системі подібних соціальних явищ, а також про перспективи його існування та розвитку.

Туризм, оскільки є специфічною сферою діяльності, яка об'єднує соціальну, культурну та ділову активність суспільства, потребує опори на розвинену систему застосування функцій трудового права. Адже функції виражають сутність явища – те головне, основне, визначальне, що обумовлює його специфіку, його природу, робить його «самим собою». У даному аспекті трудові відносини як правове явище мають складну структуру та є внутрішньо суперечливими. Очевидно, що працівник і роботодавець при здійсненні туристичної діяльності зацікавлені у відносній стабільності трудових відносин та у силу цілого комплексу причин просто не можуть існувати один без одного. У той же час інтереси працівників і роботодавців багато у чому протилежні. Працівник, насамперед, зацікавлений у збільшенні заробітної плати, поліпшенні умов праці, зменшенні робочого часу та збільшенні часу відпочинку. Роботодавець, навпаки, зацікавлений у підвищенні прибутку, росту продуктивності праці, зменшенні витрат виробництва. Виходячи з даної сутності трудових відно-

син, і виникає необхідність досліджувати функції трудового права у сфері туризму.

Функції трудового права стали предметом дослідження багатьох науковців у галузі трудового права, серед яких необхідно відзначити Н. Г. Александрова, В. Я. Бурака, Й. С. Войтинського, Н. І. Дейч, С. О. Іванова, І. Я. Кисельова, А. М. Лушнікова, М. В. Лушнікову, А. С. Пашкова, В. І. Щербину. Означеним дослідникам вдалось розкрити сутність функцій трудового права, надати їм оптимальну класифікацію. Теоретичні питання, які пов'язані зі здійсненням туристичної діяльності, розглядали О. П. Анисимов, І. А. Біла, М. Б. Біржаков, Я. В. Вольвач, В. Ф. Горягін, О. Ю. Гусякова, Я. А. Дубенюк, С. В. Злобін, Н. А. Опанасюк, А. Я. Риженков, І. А. Колупанова. У свою чергу, дослідження функцій трудового права у сфері здійснення туристичної діяльності ставить собі за мету автор цієї статті.

Метою статті є дослідження специфіки розуміння втілення функцій трудового права при здійсненні туристичної діяльності.

Слово «функція» походить від лат. «function» і розуміється як «здійснення». У свою чергу, функція права у її класичному розумінні являє собою єдність двох моментів: а) ролі (призначення) права в суспільстві; б) основних напрямків його впливу на суспільні відносини [1, с. 16].

На думку Ю. Г. Ткаченко, під функціями права варто розуміти конкретну роль (дію) права з організації суспільних відносин [2, с. 34]. В. М. Горшенев пропонує розглядати функції права у широкому й вузькому сенсі. У широкому сенсі функції права розкривають узагальнену характеристику правового впливу на суспільні відносини, за якого регулювання є лише одним зі способів вираження службової ролі права. Функції права у вузькому сенсі

розкривають можливості власне правового регулятивного впливу, показують, як проявляється соціальне призначення права – регулювати суспільні відносини залежно від характеру та значення для соціального розвитку [3, с. 36].

Р. В. Енгібарян вважає, що під функціями права треба розуміти певні напрямки впливу права на суспільні відносини або поведінку людей. Функції права не можна ототожнювати із самим впливом права на суспільні відносини або поведінку людей, оскільки такий вплив може бути найрізноманітнішим. Функції права передбачають тільки безпосередній вплив права на суспільні відносини або поведінку людей і кожна функція права розглядається як певний напрямок, лінія такого впливу [4, с. 21].

Отже, під функціями права варто розуміти певні напрямки його впливу на суспільні відносини або поведінку людей, що виражають сутність, призначення та роль права у суспільстві. Створення умов праці передбачає створення безпечних умов праці для співробітників, дотримання норм психофізіології праці, ергономіки, технічної естетики тощо. На думку О. А. Гарвата, в аспекті забезпечення кадрової безпеки система управління персоналу туристичної компанії має забезпечити її персоналу належні й безпечні умови праці, високий рівень захисту від «неадекватних» клієнтів, нерозголошення персональних даних персоналу, супровід їх до місця роботи та під час виконання ними професійних обов'язків, а також підтримку персоналу у різних, несприятливих для них, ситуаціях [5, с. 241].

Функція права – завжди реалізація його соціального призначення. Соціальне призначення права формується, складається з потреб суспільного розвитку. Відповідно до потреб, соціальних необхідностей суспільства створюються закони, спрямовані на створення, зміну, припинення певних відносин, їх регулювання або охорону. Причому те або інше призначення права тим важливіше, чим гостріше потреба (необхідність) саме у конкретній поточній ситуації, яка відповідає соціальній ролі права – закріпити, захистити або направити розвиток певних суспільних відносин. Про забезпечення виконання соціальних функцій трудового права у ст. 9 вказує Глобальний етичний кодекс туризму, відповідно до якого основні права найманих і незалежних працівників туристичної індустрії і суміжних галузей необхідно гарантувати під контролем адміністрацій як держав їх походження, так і приймаючих країн, з урахуванням специфічних обмежень, пов'язаних, зокрема, із сезонним характером їх діяльності, глобальним масштабом туристської індустрії і гнучкістю, яка вимагається від них у зв'язку із характером їх роботи [6].

Слід зазначити, що у трудовому праві поняття функцій довгий час не досліджувалося та розумілось скоріше через загальне призначення трудового права. Першим сформулював поняття функцій трудового права С. О. Іванов. Характеризуючи функції трудового права, С. О. Іванов визначає їх як основні напрямки правового впливу на волю, поведінку людей, на суспільні відносини [7, с. 23]. У сучасних дослідженнях А. М. Лушніков і М. В. Лушнікова під функціями трудового права пропонують розуміти основний напрямок його правового впливу на суспільні відносини, що складаються з приводу організації та застосування найманої праці [8, с. 84]. В. Н. Толкунова дає наступне тлумачення функцій трудового права: «Функції трудового права – це основні напрямки впливу його норм на поведінку (через свідомість, волю) людей у процесі праці для досягнення завдань і цілей даної галузі права» [9, с. 21]. На думку Н. І. Дейч, функція трудового права визначається як різновид галузевої функції права, основною ознакою якої є забезпечення інтересів суб'єктів трудового права шляхом їх розмежування, захисту, стимулювання [10, с. 278].

Зростання обсягів туризму впливає позитивно на економіку країн, створюючи додаткові робочі місця, сприяю-

чи розвитку малого підприємництва [11, с. 332]. Сучасний розвиток туризму в Україні характеризується наявністю глибоких протиріч у його організаційній структурі, стані якісних і кількісних характеристик. Тому вкрай необхідно для стабілізації ситуації застосовувати відповідну класифікацію функцій трудового права.

Що стосується класифікації функцій трудового права, то у сучасній літературі наявні наступні точки зору із приводу функцій трудового права. Ф. Б. Штвельберг виділяє соціальну, захисну та економічну функції трудового права. На думку вченого, соціальна функція покликана забезпечити рівні можливості у сфері праці особам, які виконують трудові функції в умовах, які відрізняються від нормальних (шкідливі, небезпечні умови праці). Захисна функція забезпечує захист прав та інтересів працівників, чий можливості при здійсненні трудових функцій обмежені (жінки, працівники у віці до 18 років, інваліди). Економічна функція сприяє досягненню найбільшої продуктивності праці та реалізації виробничого завдання трудового права [15, с. 13]. В. Я. Бурак визначає, що законодавство про працю переслідує дві мети: соціальну – захист інтересів і прав працівника та економічну – стимулювання розвитку виробництва [16, с. 14].

Таким чином, можна відмітити, що на сучасному етапі розвитку трудового права основними функціями цієї галузі права є соціальна, захисна та економічна (виробнича) функції. Тому соціальний розвиток та соціальне партнерство повинно відображати діяльність туристичної компанії в аспекті формування та розвитку корпоративної соціальної відповідальності.

Організація трудових відносин у туристичних компаніях повинна бути спрямована на оцінювання виконання персоналом своїх функціональних обов'язків, формування у співробітників почуття відповідальності, аналіз та регулювання групових і міжособистісних відносин, управління виробничими конфліктами та стресами, соціально-психологічну діагностику, встановлення норм корпоративної культури. Крім того, як зазначає О. А. Гарват, правове та інформаційне забезпечення процесу управління персоналом у сфері туризму спрямоване на вирішення правових питань трудових відносин, підготовку нормативних документів, що їх регулюють, забезпечення необхідною інформацією всіх підрозділів управління персоналом [5, с. 240].

Крім того, пріоритет економічної (виробничої) функції трудового права був проголошений у ст. 1 Кодексу законів про працю України (далі – КЗпПУ) 1971 року: «Кодекс законів про працю України регулює трудові відносини всіх працівників, сприяючи зростанню продуктивності праці, поліпшенню якості роботи, підвищенню ефективності суспільного виробництва і піднесенню на цій основі матеріального і культурного рівня життя трудящих, зміцненню трудової дисципліни і поступовому перетворенню праці на благо суспільства в першу життєву потребу кожної працездатної людини» [12]. Доречно навести приклад Закону України «Про охорону праці», в якому закріплено визначення охорони праці як системи правових, соціально-економічних, організаційно-технічних, санітарно-гігієнічних і лікувально-профілактичних заходів та засобів, спрямованих на збереження життя, здоров'я і працездатності людини у процесі трудової діяльності [13]. У туристичній діяльності діють ті ж трудові норми, які поширюються на всі галузі економіки незалежно від виду власності. Дотримання правових основ трудових відносин, регламентованих КЗпПУ, та спеціальних законів з обов'язковим чергуванням роботи і відпочинку має вирішальне значення для збереження здоров'я працівників.

Економічна функція виражається у сучасних умовах наступним чином. Зростання інвестицій у туристичну сферу України веде до створення туристичних об'єктів та розвитку туристичної інфраструктури, що підвищує привабливість національного сектору туристичних послуг. Це

стимулює зростання внутрішніх та в'їзних туристичних потоків і забезпечує підвищення соціально-економічного розвитку країни. Поступове підвищення соціально-економічного рівня життя населення країни збільшує його потреби у відпочинку й дозвіллі, що збільшує внутрішні та виїзні туристичні потоки, які стимулюють розвиток сектору туристичних послуг: відбувається зростання кількості зайнятих у туристичному секторі [14, с. 58].

Варто відзначити, що і економічна функція, і класичні соціальна та захисна функції при переході на постіндустріальну стадію розвитку людської цивілізації можуть бути трансформовані.

І. Я. Кисельов з цього приводу пише, що у науковій літературі на Заході обґрунтовується необхідність поновому поглянути на соціальне призначення та службові функції трудового права. По-перше, висловлюється думка про те, що у нових умовах функціональна спрямованість трудового права не повинна бути однобічно направлена на захист інтересів тільки працівників при ігноруванні прав та інтересів роботодавців. При такій однобічній спрямованості трудове право може отримати контрпродуктивний характер і завдати шкоди економічному розвитку, нормальному функціонуванню ринкової економіки та в остаточному підсумку потребам і інтересам самих працівників як виробників і як споживачів. По-друге, соціальна функція трудового права сьогодні не може бути «замкнута» тільки на охороні праці, як вважалося колись. Повинна бути виявлена ще одна складова цієї функції – турбота про найбільш повне закріплення та послідовний розвиток прав людини у сфері праці. Це частково збігається з охроною праці, але ці поняття не тотожні. Трудовому праву, поряд із забезпеченням охорони праці, повинна бути уготована не менш важлива місія бути гарантом здійснення широкого комплексу соціально-економічних прав і свобод, яким наділена людина-учасник процесу праці [17, с. 51]. Застосовуючи дане твердження до туристичної діяльності, слід зазначити, що у сфері туризму з урахуванням швидких темпів розвитку, збереження трудових прав працівників стимулюватиме стійке протистояння викликам неспроможності господарського виробництва відповідати за наслідки соціально-економічних ризиків.

Формування нових видів туризму, відкриття нових туристичних напрямків, створення цілої низки цікавих атракцій для подорожуючих – все це сприяє зростанню ваги туристичної галузі у національній економіці. Проте ключовим чинником зростання конкурентоспроможності туристичної галузі є працівники, які тут працюють. Отже, якість туристичного продукту значною мірою залежить від високого професіоналізму людей, які працюють над його створенням [18, с. 19]. У даному аспекті внаслідок зсуву акцентів на права людини, відбувається посилення уваги до інтересів, потреб, сподівань кожного окремого працівника як до повнокровної особистості, наділеної

всім багатством соціально-психологічних характеристик (незалежністю, почуттям самоповаги та власної гідності, прагненням до справедливості, до нормального соціального спілкування, вільного від хамства, жорстокості, знущань із боку будь-якої особи на виробництві незалежно від його соціальної ролі). У зв'язку із цим підвищується значення трудового права у сфері туристичної діяльності для забезпечення будь-якому працівнику максимального соціально-психологічного комфорту на місці роботи.

Таким чином, трудове право має використовуватись нині не тільки як інструмент налагодження співробітництва між працівниками та роботодавцями у дусі соціально-партнерства чи створення соціальних та захисних норм, але й між самими працівниками з метою витіснення міжособистісних конфліктів, що надзвичайно важливо для нормальної та ефективної роботи, здорових трудових відносин при здійсненні туристичної діяльності. У цьому сенсі у трудовому праві має бути виділена особистісна функція.

Підвищення престижу трудової та іншої професійної діяльності в туристичній сфері на пряму залежить від ступеня забезпечення реалізації функцій трудового права. Функції трудового права можна визначити як напрямки діяльності трудового права щодо ефективного впорядкування та врегулювання відносин, пов'язаних з використанням здатності людини до праці, шляхом установлення та реалізації на основних (магістральних) напрямках норм права. Первинно функції трудового права відображали соціально-захисний та виробничий характер. Однак господарські функції з моменту утвердження ринкових умов виробництва, що є характерним для сфери туризму, стали непридатними для теоретичного аналізу та практичної реалізації. Разом з тим економічний функціональний напрямок отримав першочергову актуальність як невід'ємний елемент капіталістичного механізму існування системи. Незмінними залишилися дві функції: соціальна та захисна. Під соціальною функцією трудового права варто розуміти таке призначення трудового права, що проявляється у знаходженні та фіксації балансу інтересів працівників і роботодавців з урахуванням інтересів туристичної сфери. Захисна функція розкриває сутність трудового права та продовжує дію соціальної функції трудового права при здійсненні туристичної діяльності, а також відображає основні напрямки його впливу на трудові відносини шляхом установлення юридичних гарантій для працівників і роботодавців у сфері туризму. Виконуючи захисну функцію у сфері туризму, трудове право, насамперед, попереджає порушення порядку здійснення трудових правовідносин. На постіндустріальному розвитку людської цивілізації для максимального забезпечення індивідуальних потреб працівника на робочому місці у трудовому праві при здійсненні туристичної діяльності має бути виділена особистісна функція, яка впливає на якість вироблення туристичного продукту та надання туристичних послуг.

ЛІТЕРАТУРА

1. Радько Т. Н. Основные функции социалистического права : учебное пособие / Т. Н. Радько. – Волгоград : ВСШ МВД СССР, 1970. – 144 с.
2. Ткаченко Ю. Г. Методологические вопросы теории правоотношений / Ю. Г. Ткаченко. – М. : Юрид. лит., 1980. – 176 с.
3. Горшенев В. М. Способы и организационные формы правового регулирования в социалистическом обществе / В. М. Горшенев. – М. : Юрид. лит., 1972. – 258 с.
4. Енгибарян Р. В. Теория государства и права : Учебное пособие / Р. В. Енгибарян, Ю. К. Краснов. – М. : Юристъ, 1999. – 254 с.
5. Гарват О. А. Особливості управління персоналом туристичних компаній / О. А. Гарват // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2013. – № 6. – Т. 2. – С. 239–242.
6. Глобальний етичний кодекс туризму від 01 жовтня 1999 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/983_00
7. Иванов С. А. Функции советского трудового права / С. А. Иванов // Советское государство и право. – 1976. – № 12. – С. 17–27.
8. Лушников А. М. Курс трудового права / А. М. Лушников, М. В. Лушникова. – Т. 1. – М. : Статут, 2009. – 879 с.
9. Толкунова В. Н. Трудовое право : курс лекцій / В. Н. Толкунова. – М. : 000 «ТК Велби», 2002. – 320 с.
10. Дейч Н. И. Функции трудового права / Н. И. Дейч // Правовые проблемы укрепления российской государственности : Сборник статей. Ч. 16 / Под ред. Б. Л. Хаскельберга. – Томск : Изд-во Том. Ун-та, 2003. – С. 278–280.
11. Мальська М. П. Міжнародний туризм і сфера послуг : Підручник / М. П. Мальська, Н. В. Антонюк, Н. М. Ганич. – К. : Знання, 2008. – 661 с.

12. Кодекс законів про працю України : Закон України від 10 грудня 1971 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/322-08>
13. Про охорону праці : Закон України від 14 жовтня 1992 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2694-12>
14. Шулішова А. Зайнятість у сфері туризму в Україні / А. Шулішова, Т. Нікітіна // Наукові здобутки молоді – вирішенню проблем харчування людства у XXI столітті. – К. : НУХТ, 2014. – Ч. 3. – С. 57–58.
15. Штивельберг Ф. Б. Основания и пределы дифференциации трудового права России : автореф. дис... на соискание уч. степени канд. юрид. наук по спец. : 12.00.05 «трудовое право; право социального обеспечения» / Ф. Б. Штивельберг ; Уральская государственная юридическая академия. – Екатеринбург, 2004. – 27 с.
16. Бурак В. Я. Єдність і диференціація правового регулювання трудових відносин робочого часу, часу відпочинку і заробітної плати на підприємствах : автореф. дис... на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук за спец. : 12.00.05 «трудовое право ; право социального обеспечения» / В. Я. Бурак ; Київський університет ім. Т. Шевченка. – К., 1999. – 18 с.
17. Киселев И. Я. Новый облик трудового права в странах Запада : прорыв в постиндустриальное общество / И. Я. Киселев // Управление персоналом. – 2002. – № 4. – С. 48–55.
18. Винничук Р. О. Особливості розвитку персоналу в організаціях індустрії туризму / Р. О. Винничук // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Менеджмент та підприємництво в Україні : етапи становлення і проблеми розвитку. – 2013. – № 769. – С. 19–26.

УДК 349.2

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРАЦІ НЕПОВНОЛІТНІХ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ

LEGAL REGULATION OF LABOUR FOR MINORS UNDER THE LAW OF UKRAINE

Мединська Л.В.,
к.ю.н., доцент,

доцент кафедри трудового, екологічного, земельного та аграрного права
Прикарпатський юридичний інститут
Національного університету «Одеська юридична академія»

Стаття присвячена особливостям трудових правовідносин за участю неповнолітніх. Акцентовано увагу на тому, що неповнолітні працівники у трудових правовідносинах прирівнюються у правах до повнолітніх. Вказано, що особливості правового регулювання праці неповнолітніх пов'язані з їх фізіологічними та психологічними якостями. Зроблено висновок про те, що чинне трудове законодавство в сфері праці неповнолітніх відповідає міжнародним актам.

Ключові слова: право на працю, працівник, неповнолітній працівник, права дітей на захист в сфері праці.

В статье анализируются особенности трудовых правоотношений с участием несовершеннолетних. Акцентируется внимание на том, что несовершеннолетние работники в трудовых правоотношениях приравниваются в правах к совершеннолетним. Указано, что особенности правового регулирования труда несовершеннолетних связаны с их физиологическими и психологическими качествами. Сделан вывод о том, что действующее трудовое законодательство в сфере труда несовершеннолетних соответствует международным актам.

Ключевые слова: право на труд, работник, несовершеннолетний работник, права детей на защиту в сфере труда.

This article analyses the peculiarities of labor relations involving minors. Minors in labor relations equal in rights to adults, and in the field of health and safety, working time, leave and certain other working conditions enjoy privileges established by law. Terms of minors in the production should be different from the conditions of adult workers. This is due to a physiological features of an organism of teenagers who just formed, and the absence of most of them, the occupation and profession. These circumstances and determined the difference of legal regulation of their work, although as a general rule for minors completely covered labor legislation and their rights regarding employment contract equal to the rights of adult workers. Legislator general rule does not allow for the employment of persons under 16 years. But there are some exceptions to this general rule. To prepare young people for productive work allowed the employment of students of secondary schools, vocational and secondary specialized educational institutions for light work not harmful to health and does not affect the learning process in their free time they reach the age of fourteen the consent of a parent or the person who replaces him. These provisions comply with international acts in this area.

The current Labor Code establishes a number of prohibitions employment of persons under eighteen, prohibits the employment of persons under eighteen years of heavy work and jobs with hazardous or dangerous working conditions, and underground work; nor shall attract persons under eighteen years of lifting and moving things, the mass of which exceeds the limits for them; prohibited to engage employees under eighteen years of night, overtime work and work on weekends.

Underage workers are a special category of workers different from other employees not only age but also the legal status, the presence of additional employment benefits and guarantees granted by the State in the performance of work, taking into account health and working conditions. The current labor legislation of Ukraine, regulations relating to child labor to protect young workers from the harmful effects on health and development.

Key words: right to work, worker, young workers, right of children to protection in the workplace.

Конституція України проголосила право кожного на працю. Як випливає зі ст. 43 Основного Закону неповнолітні працівники не тільки володіють цим правом нарівні з іншими, а й є суб'єктами, для яких встановлений особливий правовий механізм реалізації трудових прав [1].

Необхідність особливого режиму охорони прав неповнолітніх обумовлена насамперед наявністю у них характерних вікових фізіологічних і психологічних особливостей, що визначають їх підвищену вразливість і сприйнятливості до зовнішніх впливів. Особливості під-

ходу до захисту неповнолітніх, створення додаткових гарантій охорони їхніх прав, свобод і законних інтересів викликані також усвідомленням важливості створення найсприятливіших умов для їх повноцінного розвитку, належного виховання з метою закладення надійних підвалин майбутнього людства [2, с. 276]. З викладеного стає зрозумілим, що особливості правового регулювання праці неповнолітніх пов'язані з їх фізіологічними та психологічними якостями, а тому потребують окремого дослідження.